

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
4

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

7. maj 2012

SVAR PÅ UDVALGSSPØRGSMÅL

Finanspaktens grundlag

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 86-89 ad EEU alm. del af den 3. april 2012 vedrørende finanspaktens grundlag.

Nicolai Wammen

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Europaudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 3. maj 2012
Kontor: Statsretskontoret
Sagsbeh: Maj-Britt Skjoldan
Sagsnr.: 2012-0036-0071
Dok.: 405794

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 87 (Alm. del), som Folketingets Europaudvalg har stillet til justitsministeren den 3. april 2012. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pia Adelsteen (DF).

Morten Bødskov

/

Jens Teilberg Søndergaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 87 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes kommentere Morten Messerschmidts kronik "Justitsministeriets halve sandheder" i Information d. 28. marts 2012 og i sin besvarelse bedes ministeren forholde sig til de juridiske betragtninger angående Finanspagtens retsgrundlag, som fremkommer i kronikken, og i forlængelse heraf besvare flg. konkrete spørgsmål: Såfremt Finanspagten er en mellemstatslig aftale, med hvilken hjemmel kan EU-Domstolen da udstede bøder for manglende implementering af budgetloven, uden at det vurderes som værende suverænitetssafgivelse? Og i forlængelse heraf, kan ministeren da afklare, om EU-domstolens kompetence til at udstede bøder, såfremt budgetloven ikke implementeres korrekt, er en ny kompetence?”

Svar:

1. Ved finanspagtens artikel 8, stk. 2, tillægges EU-Domstolen kompetence til at træffe afgørelse om at pålægge en kontraherende stat at betale et fast beløb eller en tvangsbøde, hvis visse nærmere angivne betingelser er opfyldt.

I notat af 22. februar 2012 om visse forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med Danmarks ratifikation af traktaten om stabilitet, samordning og styring i Den Økonomiske og Monetære Union (den såkaldte finanspagt) har Justitsministeriet anført følgende om finanspagtens artikel 8:

”5.6. Finanspagtens artikel 8

5.6.1. Finanspagtens artikel 8 har følgende ordlyd:

”1. Europa-Kommissionen opfordres til inden for rimelig tid at fremlægge en rapport for de kontraherende parter om de bestemmelser, de hver har vedtaget i medfør af artikel 3, stk. 2. Hvis Europa-Kommissionen, efter at den har givet en kontraherende part lejlighed til at fremsætte bemærkninger, i sin rapport konkluderer, at den pågældende kontraherende part har undladt at opfylde artikel 3, stk. 2, vil sagen blive indbragt for Den Europæiske Unions Domstol af en eller flere af de kontraherende parter. Finder en kontraherende part uafhængigt af Kommissionens rapport, at en anden kontraherende part har undladt at opfylde artikel 3, stk. 2, kan den også indbringe sagen for Domstolen. I begge tilfælde er Domstolens dom bindende for sagens parter, som skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme dommen inden for den frist, Domstolen træffer bestemmelse om.

2. Finder en kontraherende part på grundlag af sin egen eller Europa-Kommissionens vurdering, at en anden kontraherende part ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme Domsto-

lens dom, jf. stk. 1, kan den indbringe sagen for Domstolen og nedlægge påstand om, at der pålægges økonomiske sanktioner i overensstemmelse med de kriterier, Europa-Kommissionen har opstillet inden for rammerne af artikel 260 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Hvis Domstolen finder, at den pågældende kontraherende part ikke har efterkommet dens dom, kan den pålægge den at betale et fast beløb eller en tvangsbøde, der er passende under hensyn til sagens omstændigheder, og som ikke må overstige 0,1 % af dens bruttonationalprodukt. De beløb, som det pålægges en kontraherende part, der har euroen som valuta, at betale, skal betales til den europæiske stabilitetsmekanisme. I øvrige tilfælde betales beløbene til Den Europæiske Unions almindelige budget.

3. Denne artikel udgør en voldgiftsaftale mellem de kontraherende parter i betydningen i artikel 273 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.”

5.6.2. Som det fremgår, er det i finanspagtens artikel 8, stk. 3, fastsat, at artiklen udgør en voldgiftsaftale i TEUF artikel 273's forstand. Efter denne bestemmelse har EU-Domstolen kompetence til at afgøre enhver tvistighed mellem medlemsstaterne, der har forbindelse til traktaternes sagsområde, såfremt tvistigheden forelægges den i henhold til en voldgiftsaftale.

For så vidt angår EU-Domstolens kompetence, følger det af artikel 8, stk. 1, at hvis Kommissionen i sin rapport konkluderer, at en kontraherende stat ikke har opfyldt sin forpligtelse efter artikel 3, stk. 2, indbringer en eller flere kontraherende stater den pågældende kontraherende stat for EU-Domstolen. Finder en kontraherende stat uafhængigt af Kommissionens rapport, at en anden kontraherende stat har undladt at opfylde artikel 3, stk. 2, kan den også indbringe sagen for Domstolen. EU-Domstolens dom er bindende for sagens parter, ligesom sagens parter skal træffe de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af dommen inden for en frist, der fastsættes af EU-Domstolen.

EU-Domstolens afgørelser efter artikel 8, stk. 1, vil alene være rettet til den enkelte kontraherende stat som sådan, og EU-Domstolen får således efter artikel 8, stk. 1, ikke kompetence til at træffe afgørelser, der har direkte virkning for borgere mv. i den kontraherende stat, som var de truffet af nationale domstole.

De forpligtelser, som følger af finanspagtens artikel 8, stk. 1, vil Danmark kunne påtage sig alene i medfør af bestemmelsen i grundlovens § 19, stk. 1, jf. det anførte ovenfor under pkt. 2.3.2.

Dansk tilslutning til finanspagtens artikel 8, stk. 1, vil derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke forudsætte anvendelse af proceduren i grundlovens § 20.

5.6.3. Ifølge artikel 8, stk. 2, kan en kontraherende stat indbringe en anden kontraherende stat for EU-Domstolen med påstand om økonomiske sanktioner, hvis det vurderes, at den anden kontraherende stat ikke har gennemført de foranstaltninger, som er nødvendige for at opfylde EU-Domstolens dom. EU-Domstolen kan pålægge den kontraherende stat at betale et fast beløb eller en tvangsbøde. Kontraherende stater, der har euroen som valuta, skal efter bestemmelsen betale det faste beløb eller tvangsbøden til den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM), mens beløbet eller tvangsbøden i andre tilfælde skal betales til EU's almindelige budget.

Justitsministeriet har tidligere forholdt sig til, om dansk tilslutning til en bestemmelse om gennemtvungelse af EU-Domstolens afgørelser ved et fast beløb eller en tvangsbøde (nu TEUF artikel 260) ville forudsætte anvendelse af proceduren i grundlovens § 20. Der er herom anført følgende i Justitsministeriets notat af 3. marts 1992 om visse statsretslige spørgsmål ved Danmarks tiltrædelse af Traktaten om Den Europæiske Union (1992-redegørelsen), hvor der under pkt. 2.3.7 bl.a. er anført følgende:

”2.3.7. Artikel 171 – gennemtvungelse af domstolens afgørelser ved fast beløb eller tvangsbøde.

Ifølge den gældende EØF-traktats art. 171 skal en medlemsstat gennemføre de til en doms opfyldelse nødvendige foranstaltninger, såfremt Domstolen ved dom har fastslået, at medlemsstaten ikke har overholdt en forpligtelse, som påhviler den i henhold til traktaten. Denne bestemmelse opretholdes uændret i den nye traktats artikel 171, stk. 1.

Som artikel 171, stk. 2, indføres imidlertid en ny bestemmelse om gennemtvungelse af Domstolens afgørelser. Ifølge den nye bestemmelse kan Kommissionen indbringe en medlemsstat for Domstolen, hvis medlemsstaten ikke inden en frist har truffet de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger. Domstolen kan herefter pålægge medlemsstaten at betale et fast beløb eller en tvangsbøde.

Den afgørelse om at pålægge betaling af et fast beløb eller en tvangsbøde, som Domstolen kan træffe i medfør af art. 171, stk. 2, retter sig alene til medlemslandet og kan ikke skabe rettigheder eller pligter for borgerne, som skal beskyttes ved de nationale domstole, eller i øvrigt få direkte betydning for den enkelte borger. Afgørelsens efterlevelse kan næppe heller gennemtvunges ved de nationale domstole, jf. art. 187 og 192 modsætningsvis. Beslutningen er efter Justitsministeriets opfattelse ikke umiddelbart anvendelig.

Hvis en medlemsstat ikke opfylder sine traktatmæssige forpligtelser til at betale det faste beløb eller tvangsbøden, vil den pågældende medlemsstat kunne sagsøges for traktatkrænkelser efter EØF-traktatens artikel 169 og 170. Der vil formentlig kunne blive tale om, at EF modregner det faste beløb eller tvangsbøde i beløb, som efter traktatens regler om støtte, refusioner m.v. skulle have været udbetalt til den pågældende lands myndigheder. En sådan modregningsadgang indebærer imidlertid ikke, at forpligtelsen ændrer ka-

rakter. Den er fortsat en folkeretlig forpligtelse, og en dansk tilslutning til bestemmelsen forudsætter derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke anvendelse af proceduren i grundlovens § 20.”

De anførte betragtninger gør sig tilsvarende gældende i forhold til de afgørelser om at pålægge en kontraherende stat at betale et fast beløb eller tvangsbøde, som EU-Domstolen efter finanspagtens artikel 8, stk. 2, tillægges kompetence til at træffe.

Også EU-Domstolens kompetence efter finanspagtens artikel 8, stk. 2, må således anses for at have karakter af en folkeretlig forpligtelse, der påhviler Danmark som sådan, og en dansk tilslutning til bestemmelsen forudsætter derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke anvendelse af proceduren i grundlovens § 20.

5.6.4. Sammenfattende er det på den anførte baggrund Justitsministeriets opfattelse, at dansk tilslutning til finanspagtens artikel 8 ikke forudsætter anvendelse af proceduren i grundlovens § 20.”

2. Som det også fremgår af pkt. 5.6.3 i Justitsministeriets notat af 22. februar 2012 om visse forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med Danmarks ratifikation af traktaten om stabilitet, samordning og styring i Den Økonomiske og Monetære Union (den såkaldte finanspagt), har EU-Domstolen efter TEUF artikel 260 kompetence til at pålægge EU's medlemsstater at betale et fast beløb eller en tvangsbøde. Det kan efter bestemmelsen komme på tale i tilfælde, hvor EU-Domstolen fastslår, enten at en medlemsstat ikke har efterkommet Domstolens dom, eller at en medlemsstat ikke har overholdt sin forpligtelse til at meddele Kommissionen om gennemførelsesforanstaltninger til et direktiv.

Finanspagtens artikel 8, stk. 2, tildeler – som noget nyt – EU-Domstolen kompetence til at pålægge en kontraherende stat at betale et fast beløb eller en tvangsbøde i tilfælde, hvor den kontraherende stat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme en dom fra EU-Domstolen, hvorved Domstolen har fastslået, at den pågældende stat ikke opfylder finanspagtens artikel 3, stk. 2. Finanspagtens artikel 3, stk. 2, fastsætter en pligt for de kontraherende stater til at gennemføre den såkaldte balanceregulering i national ret.